

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/197/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6116201032
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6116201032.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov Mgr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v právnej veci žalobcov: 1/ T. P., rod. W., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom M.. P. XX, XXX XX P. A., 2/ U. Y., rod. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom A. R. XXX, XXX XX P. - Q., Česká republika a 3/ L. L. L., rod. W., nar. XX. XX. XXXX, . trvale bytom W. XXXX/XX, 0XX XX N., v konaní všetci traja právne zastúpení JUDr. Ivanom Spišiakom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Nad plážou 7, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanej: F. B., rod. W., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom B. X, XXX XX Q., v konaní právne zastúpená Advokátska kancelária Ivan Syrový, s. r. o., so sídlom Kadnárova 83, Bratislava, IČO: 47 232 765, v konaní o určenie, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu in personam, a to právo služobnosti prechodu cez pozemok tu je, o odvolaní žalobcov 1/ - 3/ proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/13/2016 - 69 zo dňa 16. februára 2017, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku, ktorým žalobu zamietol, p o t v r d z u j e.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku o nároku na náhradu trov konania mení tak, že žalobcovia 1/ - 3/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanej trovy prvoinštančného konania v rozsahu 100 %.
- III. Žalobcovia 1/ - 3/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol (prvý výrok) a vyslovil, že žalovanej sa priznáva nárok na náhradu trov konania (druhý výrok).
2. Z odôvodnenia predmetného rozhodnutia súdu prvej inštancie a obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia 1/ - 3/ sa žalobou domáhali určenia, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu (in personam), a to právo služobnosti prechodu cez parcelu č. XXXX ako cez pozemok služobný pre parcelu č. XXXX, č. XXXX/X, č. XXXX/X na LV č. XXXX ako pozemok panujúci pre Y. W., jeho manželku a zákonných potomkov titulom č. d. XX/XXXX z vl. č. XXX - ČZ 9/2002 týkajúce sa nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Q. Q., katastrálny odbor, kat. ú. P. A. LV č. XXX, respektíve LV č. XXXX tu je, existuje. Naliehavosť právneho záujmu na takomto určení videli v tom, že v katastri nehnuteľností na predmetných listoch vlastníctva je uvedené právo služobnosti zapísané in rem, nie in personam, čo vyvoláva stav právnej neistoty pre prípad, že pozemky evidované na LV č. XXXX vo vlastníctve žalovanej v budúcnosti nadobudne tretia osoba. Uvedenej nápravy formou opravy údajov katastra sa domáhali v konaní pred Okresným úradom Q. Q., katastrálny odbor v roku 2001 a následne aj v roku 2015, avšak bezúspešne.

3. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobcovia 1/ - 3/ sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností - parcela reg. „C“ č. XXXX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 707 m² a rodinný dom súpisné číslo XXX ležiaci na parcele reg. „C“ č. XXXX, všetko vedené na LV č. XXX, kat. územie P. A., a to žalobkyňa 1/ v spoluvlastníckom podiele 16/18 a žalobcovia 2/ a 3/ v spoluvlastníckom podiele po 1/18. K predmetným nehnuteľnostiam je v súčasnosti na tomto LV vedená ťarcha - právo služobnosti prechodu cez parcelu č. XXXX ako cez pozemok služobný pre parcelu č. XXXX, č. XXXX/X, č. XXXX/X na LV č. XXXX ako pozemok panujúci titulom č. d. XX/XXXX vl. č. XXX - ČZ 9/2002. Žalovaná je výlučnou vlastníčkou panujúcich nehnuteľností - parciel reg. „C“ č. XXXX, č. XXXX/X a č. XXXX/X a rodinného domu súpisné číslo XXX ležiaceho na parcele reg. „C“ č. XXXX, všetko vedené na LV č. XXXX, kat. ú. P. A.. K predmetným pozemkom je na LV č. XXXX zapísaná ťarcha - prislúcha k nim služobnosť prechodu cez parcelu č. XXXX na LV č. XXX (č. d. XX/XXXX) - ČZ 9/2002. Predmetná ťarcha vznikla na základe kúpnopredajnej zmluvy uzatvorenej dňa 27. 11. 1941 v P. A.. Účastníkmi zmluvy boli právni predchodcovia účastníkov tohto konania T. W. a jeho manželka J. W. ako predávajúci a Y. W. (otec žalovanej) a L. W. (otec žalobkyne 1/) ako kupujúci. Súčasťou zmluvy bolo zriadenie vecného bremena k predmetu zmluvy a dôvod na jeho zriadenie a jeho obsah je obsiahnutý v ustanoveniach zmluvy v ods. 7: „Vzhľadom na tú okolnosť, že na parcele č. XXX/X je postavená budova Y. W., ku ktorej niet iného príchodu, L. W. povoľuje na parcelu č. XXX/X (ktorej v súčasnosti zodpovedá parcela reg. „C“ č. XXXX vedená na LV č. XXX, kat. územie P. A.) pozemno-knižné zabezpečenie práva služobnosti prechodu na parcelu č. XXX/X pre Y. W., jeho manželku a zákonných potomkov.“ Zmienka o tejto zmluve je zrejmá z LV č. XXX a z pozemno-knižnej vložky č. XXX.

4. Súd prvej inštancie na základe takto vykonaného dokazovania mal za to, že podľa obyčajového práva platného na území Slovenska do 31. 12. 1950, za ktorého platnosti bola uzatvorená predmetná kúpnopredajná zmluva sú služobnosti vecné práva oprávňujúce užívať alebo požívať cudzie veci a medzi služobnosťami sa rozoznávajú služobnosti osobné a pozemkové. Osobná služobnosť je s určitou osobou nerozlučne spojená, takže nemôže byť na iného prevedená, naproti tomu služobnosť pozemková je nerozlučne spojená s určitým pozemkom (pozemok panujúci) a osoba oprávneného je pre jej existenciu a prevoditeľnosť ľahostajná. Pri pozemkových služobnostiach ide predovšetkým o pomer dvoch pozemkov, na jeden z pozemkov sa viaže povinnosť vyplývajúca zo služobnosti (pozemok slúžiaci) a na druhý oprávnenie (pozemok panujúci). Povinnosti viaznuce na slúžiacom pozemku musí splniť vždy ten, kto je vlastníkom tohto pozemku a oprávnenia spojené s panujúcim pozemkom môže vykonávať vždy ten, kto je práve vlastníkom panujúceho pozemku. Pri osobných služobnostiach je oprávnená osoba individuálne určená, oprávnenie je na ňu viazané, kým bremeno služobnosti viazne na určitej hnutelnej alebo nehnuteľnej veci. Osobná služobnosť je viazaná na určitú osobu, z ktorej nemôže byť prevedená na iného, iba v prípade dedenia, ale aj vtedy, len ak to bolo dohovorené. Pri osobných služobnostiach oprávnenou osobou nie je ten, kto je práve vlastníkom nejakej nehnuteľnosti, ale niektorá individuálne určená osoba. Súd prvej inštancie mal za to, že podaná žaloba nie je procesne prípustným nástrojom ochrany práva žalobcov z dôvodu, že nepreukázali naliehavý právny záujem na určení vyjadrenom v petíte žaloby, a preto súd prvej inštancie ani nepristúpil k skúmaniu vecnej opodstatnenosti žaloby. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Na listoch vlastníctva je zapísaná ťarcha zodpovedajúca právu služobnosti, pre žalobcov právo služobnosti prechodu ako pozemok služobný a pre žalovanú ako pozemok panujúci. V prípade, že by súd vyhovel žalobe žalobcov, na ich postavení sa nič nezmení, pretože vecné bremeno bolo zriadené, je riadne zapísané na listoch vlastníctva, vykonáva sa a existuje. Žalobcovia, ako aj žalovaná sú vlastníkami predmetných nehnuteľností, nehnuteľnosti aktuálne užívajú a nie je sporné, že sú zákonnými potomkami právnych predchodcov, a preto takejto žalobe nebolo možné vyhovieť. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na to, že zriadiť vecné bremeno pre osoby, ktoré zomreli, nie je možné, zároveň petít žaloby je podľa neho neurčitý, keďže z neho nevyplýva, v prospech koho by malo byť zriadené vecné bremeno. Nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto už zanikli a platí, že rozsudok určuje (ne) existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia.

5. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), nakoľko žalovaná mala plný úspech vo veci tak, že „žalovanej sa priznáva nárok na náhradu trov tohto konania“.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia 1/ - 3/. Rozhodnutie súdu prvej inštancie označili za nesprávne z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), f) a písm. h) C. s. p. t.j. s tvrdením, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala je patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobcovia súdu prvej inštancie vyčítali, že nedostatočne odôvodnil svoj názor o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, nezaoberal sa postavením žalobcov ako povinných z vecného bremena vo forme „in rem“ a „in personam“. Nesúhlasili s názorom súdu prvej inštancie, že na nimi požadovanom určení nie je naliehavý právny záujem. Súdu prvej inštancie vyčítali, že neskúmal, či mali vôbec možnosť brániť sa iným spôsobom, resp. či už k použitiu iných procesných prostriedkov v minulosti došlo alebo nie. Predmetnú vec sa totiž v prvom rade pokúšali riešiť dostupnými právnymi prostriedkami, a to žiadosťou o opravu chýb v katastrálnom operáte zo dňa 03. 06. 2015, všetko v nadväznosti na správne konanie vedené pod X93/2001, neskôr XO26/2001. V roku 2001 nebola oprava vykonaná z dôvodu, že žalobkyňa 1/ nepredložila kúpnu zmluvu č. d. 39/1942 zo dňa 27. 11. 1941, teda nebolo preukázané, že by sa jednalo o osobnú, nie pozemkovú služobnosť. Podľa žalobcov tak príslušný orgán nepostupoval v súlade so zákonom, nakoľko mal povinnosť zistiť skutočný stav veci a to napr. dopytom na štátny archív, či uvedenou zmluvou nedisponuje. Následne, keď žalobkyňa 1/ už uvedenou zmluvou disponovala a predložila ju v roku 2015, prvostupňový orgán síce opravu povolil, ale odvolací orgán - Okresný úrad Q. Q., odbor opravných prostriedkov toto rozhodnutie dňa 08. 10. 2015 zrušil s odôvodnením, že vo veci sa už právoplatne rozhodlo v roku 2001, a preto je daná pre konanie prekážka právoplatne rozhodnutej veci a do úvahy už pre uplynutie zákonných lehôt neprichádza ani obnova konania.

7. Žalobcovia ďalej v odvolaní nesúhlasili s tvrdením súdu prvej inštancie, že vecné bremeno bolo zriadené, je riadne zapísané na listoch vlastníctva, vykonáva sa a existuje, pretože je podľa žalobcov zapísané nesprávne „in rem“, nakoľko bolo zriadené na základe zmluvy „in personam“. V postavení žalobcov ako povinných z vecného bremena je zásadný rozdiel v tom, či sa jedná o vecné bremeno „in personam“ alebo „in rem“, pričom do dnešného dňa je zapísané formou „in rem“. Uvedená chyba v definícii zápisu bremena oproti dotknutej zmluve totiž spôsobuje, že vecné bremeno, ktoré bolo zriadené výlučne medzi dvoma rodinami by malo platiť neobmedzene, t.j. aj vo vzťahu k novým vlastníkom nehnuteľnosti žalovanej v prípade jeho budúceho predaja, čím sa nerešpektuje vôľa právnych predchodcov strán sporu inkorporovaná v predmetnej zmluve. Žalobcovia mali za to, že nesprávne znenie (zápis) vecného bremena takto výrazným spôsobom ovplyvňuje právne postavenie žalobcov v súčasnosti, ale aj v budúcnosti. Toto postavenie sa navyše bude vzťahovať aj na právnych nástupcov žalobcov. Predmetné skutočnosti preto majú taktiež vplyv na existenciu naliehavého právneho záujmu vo veci samej. Preto považujú skutkové zistenia súdu prvej inštancie za nesprávne.

8. Napokon žalobcovia v odvolaní uviedli, že nesúhlasili s právnym názorom súdu prvej inštancie, že sa určovacou žalobou domáhali zriadiť vecné bremeno neurčito. Žalobou sa totiž pokúšajú len o akceptáciu vôle ich právnych predchodcov v súlade so zmluvou, na základe ktorej už bolo vecné bremeno zriadené. Súd prvej inštancie tak podľa ich názoru vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

9. Žalobcovia 1/ - 3/ navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil.

10. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil nakoľko sa sním v plnom rozsahu stotožňuje. Aj podľa nej neexistuje naliehavý právny záujem na danej určovacej žalobe. Uviedla, že pokiaľ žalobcovia poukazujú na to, že sa žalobkyňa 1/ domáhala zmeny charakteru vecného bremena aj v správnom konaní cestou žiadosti o opravu chyby v katastrálnom operáte, avšak neúspešne, čím taktiež zdôvodňujú naliehavosť právneho záujmu na určení charakteru vecného bremena určovacou žalobou na súde, táto argumentácia neobstojí, pretože z poučenia posledného rozhodnutia Okresného úradu Q. Q., odbor opravných prostriedkov č. XO11/2015-6 zo dňa 08. 10. 2015, ktorým poukázal na prekážku právoplatne rozhodnutej veci je zrejmé, že toto rozhodnutie bolo preskúmateľné súdom (v správnom súdnictve), pričom žalobcovia túto možnosť nevyužili. Podľa názoru žalovanej oprava chýb slúži na opravu chýb v písaní alebo iných zrejmych chýb, ale nie na zmenu charakteru vecného bremena. Domnienka žalobcov o nezákonnosti rozhodnutí Okresného úradu Q. Q., katastrálny odbor nemá vplyv na naliehavý právny záujem v tomto súdnom konaní. Žalobcovia vyše desaťročia súčasný stav nenamietali, žalovaná mohla predsa aj v minulosti nehnuteľnosti predat' a žalobcovia by boli voči novému vlastníkovi povinnými z

vecného bremena. Nemožno teda argumentovať neistým právnym postavením. Žalobcovia začínajú na to poukazovať až v súvislosti so zhoršením susedských a rodinných vzťahov medzi žalobkyňou 1/ a žalovanou a ich rodinami, ktoré bolo spôsobené účelovým porušením práva na užívanie nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovanej žalobkyňou 1/ a jej rodinnými príslušníkmi, voči ktorému sa bráni žalobou v konaní vedenom na Okresnom súde Q. Q. pod sp. zn. 12C/298/2015. Tvrdenú naliehavosť teda podľa žalovanej vylučuje pasivita žalobcov v minulosti. Žalovaná mala taktiež za to, že súdu neprislúcha skúmať, či žalobcovia mali možnosť brániť sa, resp. či došlo k využitiu iných procesných prostriedkov v minulosti.

11. Napokon žalovaná poukázala na to, že postavenie žalobcov, ktoré vyplýva z povinnosti rešpektovať oprávnenia žalovanej z vecného bremena je v súčasnosti rovnaké, či už ide o vecné bremeno „in rem“ alebo „in personam“. Je zrejmé, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Preto považuje odôvodnenie rozsudku, v ktorom súd prvej inštancie uviedol, že vecné bremeno bolo zriadené, je riadne zapísané na listoch vlastníctva, vykonáva sa a existuje, za dostatočné a správne.

12. Následne žalobcovia dňa 11. 05. 2017 poukázali na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/435/2016 zo dňa 30. 03. 2017, v ktorom konštatuje, že vecné bremeno vzťahujúce sa k rovnakým nehnuteľnostiam ako v tomto konaní je zapísané nesprávne. Z obsahu daného rozhodnutia odvolací súd zistil, že ako predbežnú si krajský súd vyhodnotil otázku, či sa jedná o služobnosť osobnú alebo pozemkovú, a dospel k záveru, že sa jedná o služobnosť „in personam“. V danom konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 12C/298/2015 sa žalovaná v pozícii žalobcu domáhala určenia vecného charakteru vecného bremena (v tejto časti krajský súd potvrdil v poradí prvý rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 12C/298/2015 - 194 zo dňa 16. 08. 2016, ktorým žalobu v tejto časti zamietol) a ďalej sa domáhala zdržania sa neoprávnených zásahov do užívania veci - jej domu a do prípojok k domu zo strany žalobkyne 1/, v danom konaní v pozícii žalovanej (v tejto časti krajský súd rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 12C/298/2015 - 194 zo dňa 16. 08. 2016, ktorým žalobu aj v tejto časti zamietol, zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie). Žalobcovia poukázali na to, že dané rozhodnutie krajského súdu je prostriedkom procesného útoku, ktorý nemohli bez svojej viny použiť v konaní pred súdom prvej inštancie, keďže bolo vydané až po vydaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v tomto konaní, a preto sa v zmysle § 366 písm. d) Civilného sporového poriadku jedná o novotu v odvolacom konaní. Následne dňa 11. 10. 2017 žalobcovia predložili odvolaciemu súdu v poradí druhý rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 12C/298/2015 - 373 zo dňa 03. 10. 2017 vydaný po čiastočnom zrušení prvého rozsudku, ktorým súd žalobu zamietol opätovne aj v časti požadovaného zdržania sa zásahov do práva na nerušené užívanie veci a zdržania sa zásahov do vodovodnej a kanalizačnej prípojky k domu.

13. Žalobcovia dňa 09.06.2017 v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaných v podstate zopakovali argumenty uvedené v odvolaní a poukázali na to, že podľa nich rozhodnutie súdu v smere, či vecné bremeno má charakter „in rem“ alebo „in personam“ sa môže stať prvým impulzom smerujúcim k náprave vzťahov medzi stranami sporu, do ktorých vnesie princíp zákonnosti, legitímnosti a spravodlivosti vyplývajúci z obsahu zmluvy, ktorú pred rokmi po dohode a v dobrej viere uzatvorili právni predchodcovia strán sporu. Poukázali tiež na to, že v súčasnosti je reálne možné zriadenie iného prístupu k nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovanej smerom od „podkonickej cesty“. Následne dňa 01. 12. 2017 žalobcovia predložili vyjadrenie Okresného úradu Q. Q., katastrálny odbor o tom, že zmenu vecného bremena na listoch vlastníctva je možné riešiť súdnou cestou, vydané ako odpoveď na opätovnú žiadosť žalobkyne 1/ o zápis vecného bremena na základe kúpnopredajnej zmluvy. Napokon dňa 11. 12. 2017 žalobcovia predložili odvolaciemu súdu rozhodnutie Okresného úradu Q. Q., odbor starostlivosti o životné prostredie č. OU-BB-OSZP-2017/026315-0055, ev. číslo: 112/2017, z ktorého je podľa žalobcov zrejmé, že daný úrad vydal povolenie pre stavebníka - obec P. A. na užívanie vodnej stavby a spustenie do trvalej prevádzky vodnú stavbu „P. A. - vodovod, lokalita U. cesta“ v kat. území P. A., na ktorý sa žalovaná môže napojiť, čo podľa žalobcov môže mať podstatný vplyv na rozhodnutie súdu vo vec samej, keďže v čase uzatvárania predmetnej kúpnej zmluvy iný prístup k nehnuteľnosti žalovanej neexistoval, a preto došlo k zriadeniu vecného bremena. Došlo teda k podstatnej zmene pomerov, ktorú predpokladali už právni predchodcovia strán sporu, nakoľko zo znenia vecného bremena v zmluve podľa žalobcov jasne vyplýva jeho dočasný charakter. Podľa žalobcov už právni predchodcovia si uvedomovali, že dlhodobým výkonom vecného bremena by mohlo dochádzať k obmedzovaniu vlastníckeho práva nad primeranú mieru.

14. Žalovaná sa k vyjadreniu žalobcov nevyjadřila.

15. Žalovanej neboli doručené písomnosti predložené odvolaciemu súdu dňa 11. 10. 2017, 01. 12. 2017 a 11. 12. 2017, pretože odvolací súd má za to, že ich nedoručením nedošlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces, keďže odvolaciemu súdu boli predložené po vyjadrení žalobcov k vyjadreniu žalovanej a tieto písomnosti odvolací súd (na rozdiel od žalobcov) nepovažuje za rozhodné pre právne posúdenie veci z dôvodov uvedených nižšie.

16. Konanie pred súdom prvej inštancie sa začalo dňa 20. 01. 2016 za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „O. s. p.“) a pokračovalo aj po nadobudnutí účinnosti C. s. p. Súd prvej inštancie rešpektujúc ustanovenie § 470 ods. 1, 2 C. s. p., podľa ktorého sa nový procesnoprávny predpis použije aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti s tým, že právne účinky úkonov uskutočnených pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona zostávajú zachované, prejednal a rozhodol vec už podľa ustanovení C. s. p. Rovnako odvolanie žalobcu bolo podané na súd prvej inštancie už za účinnosti C. s. p. dňa 29. 03. 2017. Odvolací súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcu podľa § 34 C. s. p. pri prejednaní odvolania aplikuje v zmysle príkazu § 470 ods. 1 C. s. p. ustanovenia tohto zákona.

17. Podľa § 385 ods. 1 C. s. p. na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

18. O tom, či je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie rozhoduje odvolací súd. Pokiaľ považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie za správne, dokazovanie neopakuje (podľa § 384 ods. 1 C. s. p. zopakuje odvolací súd dokazovanie len v prípade, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) a potom vychádza zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým je podľa § 383 C. s. p. viazaný.

19. V prejednávaní veci nevykonal odvolací súd v odvolacom konaní žiadne dôkazy a pri rozhodovaní bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C. s. p.).

20. Po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p. len v rozsahu odvolania podľa § 379 C. s. p., z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C. s. p. dospel odvolací súd k názoru, že prvý výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej je vecne správny a je potrebné ho podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdiť. Odvolací súd sa plne stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, na tieto v celom rozsahu poukazuje a na zdôraznenie správnosti prvého výroku napadnutého rozsudku, reagujúc na odvolacie dôvody žalobcov 1/ - 3/ udáva, že súd prvej inštancie svojim procesným postupom neporušil právo žalobcov na spravodlivý proces, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil.

21. Súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení charakteru služobnosti ako osobnej, resp. charakteru práva zodpovedajúceho vecnému bremenu „in personam“. V súčasnosti by sa skutočne na právnom postavení strán sporu výrokom, že sa jedná o služobnosť osobnú a nie pozemkovú, nič nezmenilo. Žalovanej ako potomkovi Y. W. totiž právo služobnosti prechodu cez pozemok č. XXXX ako pozemok slúžiaci patrí bez ohľadu na to, či je vlastníkom tzv. panujúcich pozemkov - pozemkov č. XXXX, č. XXXX/X a č. XXXX/X, kat. územie P. A.. Možno konštatovať, že žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem na vyššie uvedenom určení. Až v prípade, že by naozaj došlo v budúcnosti k nadobudnutiu vlastníctva týchto pozemkov treťou osobou, ktorá by nebola potomkom Y. W. a/alebo jeho manželky, by prichádzala do úvahy žaloba, ktorou by sa vlastníci slúžiaceho pozemku č. XXXX mohli domáhať, že tu nie je / neexistuje právo nadobúdateľov pozemkov, ktoré sú v súčasnosti vo vlastníctve žalovanej služobnosti prechodu cez pozemok č. XXXX. Dovtedy nie je daný naliehavý právny záujem na takomto určení. Ako správne konštatoval súd prvej inštancie, pre jeho rozhodnutie je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Súdny nie sú od toho, aby riešili potenciálne spory, ktoré sa možno vyskytnú v budúcnosti. Práve preto slovenský právny poriadok vyžaduje ako základný predpoklad pre úspešnosť určovacej žaloby preukázanie naliehavého právneho záujmu. Medzi súčasnými vlastníkmi pozemkov stav právnej neistoty nie je, pretože na oprávnení žalovanej ako potomka Y. M. prechádzať cez pozemok č. XXXX sa určením, že sa jedná o služobnosť osobnú a nie pozemkovú nič nezmení.. Stav právnej neistoty môže nastať prípadne až v budúcnosti. Navyše z charakteru služobnosti ako osobnej vyplýva pre žalobcov ešte jeden dôsledok. Keďže sa jedná

o služobnosť osobnú, aj po predaji pozemkov žalovanou, jej a jej potomkom bude naďalej prináležať právo prechodu cez pozemok č. XXXX (nakoľko toto právo nie je viazané na vlastníctvo panujúcich pozemkov, ale na osoby uvedené v kúpnej zmluve). Z praktického pohľadu je však otázne, na čo by im uvedené právo bolo, ak by nevlastnili pozemky pri pozemku č. XXXX. Z ustanovení kúpnej zmluvy teda nemožno vyvodiť záver prezentovaný žalobcami o dočasnosti vecného bremena. Ak by to tak bolo, právni predchodcovia strán sporu by právo služobnosti neviazali na potomkov Y. W. a jeho manželky, ale len na ich deti. Pojem potomok je totiž širším ako pojem dieťa. Potomkami totiž nie sú len deti, ale aj ich deti, deti ich detí atď. Vo vzťahu k nim právo prechodu cez pozemok č. XXXX (až od prípadnej inej dohody vlastníkov pozemku č. XXXX a potomkov Y. W. a jeho manželky alebo do momentu, keď už žiadneho potomka nebude) nezanikne. Uvedené ustanovenie zmluvy si teda možno vykladať aj tak, že vôľou strán zmluvy bolo zriadiť právo prechodu pre potomkov ako prejav dobrých vzťahov a pokrvného puta medzi vtedy žijúcimi bratmi L. W. a Y. W., prípadne ako ich snahu zabrániť, aby sa pozemky č. XXXX, č. XXXX/X a č. XXXX/X, kat. územie P. A. dostali do cudzích rúk. Názor žalobcov o dočasnosti služobnosti a o predpoklade, že strany zmluvy mysleli na to, že raz v budúcnosti bude existovať aj iný prístup k pozemkom žalovanej, je len dohadom žalobcov a nevyplýva z textu zmluvy. Naopak, podľa názoru odvolacieho súdu bola služobnosť zriadená práve preto, lebo strany zmluvy vychádzali zo vtedajšieho status quo a nezamýšľali sa nad tým, čo ak raz bude aj iná možnosť prístupu k pozemkom č. XXXX, č. XXXX/X a č. XXXX/X, kat. územie P. A.. Ak by naozaj chceli zriadiť služobnosť len dovtedy, mohli dať do zmluvy o tom dojednanie. Z rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/435/2016 zo dňa 30. 03. 2017, na ktorý poukazujú žalobcovia, vyplýva len toľko, že taktiež posúdil služobnosť ako osobnú, nie však aj to, že by daná skutočnosť sama o sebe osvedčovala naliehavosť právneho záujmu na takomto určení vo vzťahu k žalovanej. Navyše rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/435/2016 zo dňa 30. 03. 2017 neprestavuje prostriedok procesného útoku ani obrany vymenované v § 149 C. s. p., jedná sa len o názor súdu, ktorým sa odvolací súd v tejto veci môže, ale nemusí riadiť, keďže ním v tomto konaní nie je viazaný a nejedná sa o záväzný prameň práva. To platí aj pre rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 12C/298/2015 - 373 zo dňa 03. 10. 2017, ktorý navyše neobsahuje doložku právoplatnosti. Tento rozsudok vychádzal z posúdenia, či medzi stranami sporu, resp. ich právnymi predchodcami existovala nejaká dohoda o tom, že na vodovodnú a kanalizačnú prípojku je oprávnený sa pripojiť a užívať tak vodovodné a kanalizačné potrubie vlastníkov pozemkov v terajšom vlastníctve žalovanej, pričom súd dospel k záveru, že nebola preukázaná existencia takejto dohody. Existencia zriadenia práva služobnosti prechodu cez pozemok č. P. v prospech žalovanej však vyplýva z vyššie uvedenej kúpnej zmluvy. Súd taktiež nie je viazaný názorom iného orgánu, či sa určenia charakteru vecného bremena pri konkrétnych okolnostiach prípadu možno domáhať súdnou cestou. Túto otázku si totiž vyhodnocuje súd v konaní sám.

22. V tomto svetle sú argumenty žalobcov a podklady nimi predložené o tom, že je možný prístup na pozemky žalovanej a zriadenie vodovodnej a kanalizačnej prípojky k jej pozemkom aj z tzv. „podkonickej cesty“ právne bezvýznamné. Žalobcovia sa v tomto konaní nedomáhali obmedzenia, resp. zrušenia vecného bremena v dôsledku podstatnej zmeny pomerov a neprímeranej výhody žalovanej ako oprávnenej z vecného bremena, ale deklarovania charakteru vecného bremena „in personam“. Navyše, aj v prípade, že je tu možnosť napojenia pozemkov žalovanej z inej lokality, to samo osebe neznamená, že táto zmena pomerov odôvodňuje aj zrušenie práva prechodu osoby oprávnenej cez pozemok. Služobnosť sa totiž týka len práva prechodu, nie aj iných práv (napr. zriadenia prípojok).

23. Súd prvej inštancie rozhodol v rozsudku o nároku žalovanej na náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p.) nevykonateľným výrokom, v ktorom jednak neuviedol, v akom rozsahu má žalovaná nárok na náhradu trov konania a jednak voči komu má tento nárok a v akom pomere (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/41/2016 zo dňa 25. 05. 2017). Zmena výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania teda súvisí s nesprávne formulovaným výrokom, v ktorom absentovali vyššie uvedené údaje. Nakoľko predmetom konania bolo určenie, že tu je právo služobnosti prechodu cez pozemok vo vlastníctve žalobcov 1/ - 3/, títo tvoria v tomto konaní nerozlučné spoločenstvo v zmysle § 77 C. s. p., plnenie náhrady trov preto nemožno medzi žalobcov rozdeliť. Preto odvolací súd uložil žalobcom 1/ - 3/ nahraďiť žalovanej trovy prvoinštančného konania spoločne a nerozdielne v rozsahu 100 %. Obsahovo ide o totožné rozhodnutie opierajúce sa o ustanovenie § 255 ods. 1 C. s. p. V druhom výroku bol preto rozsudok súdu prvej inštancie zmenený podľa § 388 C. s. p.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanej priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, pretože v odvolacom konaní boli žalobcovia vo veci samej plne neúspešní a žalovaná plne úspešná. Z rovnakého dôvodu ako pri náhrade trov prvoinštančného konania odvolací súd uložil žalobcom 1/ - 3/ povinnosť nahradiť žalovanej aj trovy odvolacieho konania spoločne a nerozdielne.

25. O výške a prijímateľovi náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 C. s. p. súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

26. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.);

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C .s p.)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).